

DiSKAR

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU ARAŞTIRMA MERKEZİ

**NİSAN
2025**

ÜCRET KAYIPLARI İZLEME RAPORU

**Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Araştırma Merkezi (DİSK-AR)**

Ücret Kayıpları İzleme Raporu

Nisan 2025

Bu rapor Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR) tarafından hazırlanmış ve **7 Nisan 2025** tarihinde kamuoyuna sunulmuştur. Rapora ilişkin metodolojik bilgi raporun sonunda ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Hesaplamaların ve raporun sorumluluğu DİSK-AR'a aittir.

Araştırma DİSK-AR kaynak gösterilerek kullanılabilir.

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

Adres: Dikilitaş Mahallesi Eren Sokak No: 4 Beşiktaş, İstanbul

Tel: (0212) 291 00 05-06 **Fax:** (0212) 240 42 09

Web: arastirma.disk.org.tr – www.disk.org.tr

E-posta: diskar@disk.org.tr – disk@disk.org.tr

X: @diskarastirma- @diskinsesi

Instagram: @diskarastirma- @diskinsesi

Bluesky: [disk-ar.bsky.social](https://bsky.app/profile/disk-ar.bsky.social) – [diskinsesi.bsky.social](https://bsky.app/profile/diskinsesi.bsky.social)

ENFLASYONUN ÜÇ AYLIK FATURASI EN AZ 134,2 MİLYAR TL

- *Yüksek enflasyon ile adaletsiz vergi ve kesintiler emek gelirlerini eritmeye devam ediyor!*
- *2025'in ilk üç ayında enflasyonun emek gelirlerine toplam faturası en az 134 milyar 228 milyon TL!*
- *Asgari ücret 2025'in ilk üç ayında enflasyon karşısında 2.224 TL eridi.*
- *Asgari ücretin 1,5 katı düzeyinde ücretin 3.159 TL'si enflasyon karşısında eridi.*
- *Asgari ücretin 2,5 katı ücreti olan bir çalışanın Mart 2025'te ücretinin yüzde 37,5'i vergi ve kesinti ile enflasyona gitti.*
- *Mart 2025'te enflasyon kaybı emeklilerde 1.456 TL, memurlarda 6.215 TL oldu.*

GİRİŞ

DİSK-AR tarafından aylık olarak hazırlanan **Ücret Kayıpları İzleme Raporu** 7 Nisan 2025'te yayımlandı. Rapor, emek gelirlerinde vergi ve kesintiler ile enflasyon yüzünden yaşanan kayıpları aylık olarak izlemeyi amaçlıyor. Raporda, işçiler, memurlar ve emeklilerin ücret, maaş ve aylıklarında enflasyon ve kesintiler nedeniyle yaşanan kayıpların boyutları ortaya konuyor.

Bilindiği gibi enflasyon ve kesintiler emek gelirleri üzerinde büyük bir baskı oluşturuyor. Vergi ve kesintiler nedeniyle harcanabilir parasal gelir azalırken, enflasyon harcanabilir gelirin alım gücünü eritiyor. Dolayısıyla hem vergi ve kesintiler hem de enflasyon gelir bölüşümünü daha da kötüleştiriyor.

Bu raporda (Nisan 2025) Ocak, Şubat ve Mart 2025'te yaşanan birikimli kayıplar ele alınmıştır. Sonraki aylarda kayıplar birikimli olarak hesaplanmaya devam edecektir. Hesaplamalarla ilgili detaylar metaveride ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

ENFLASYONUN FATURASI

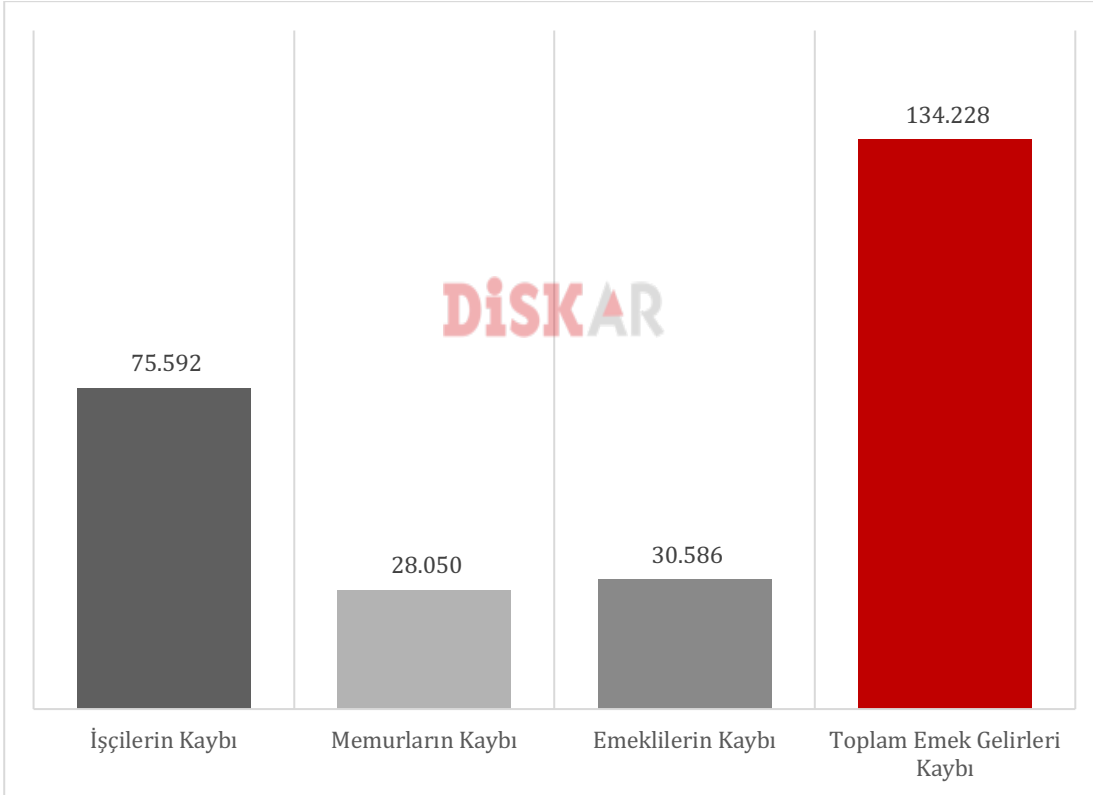
ENFLASYONUN EMEK GELİRLERİNDE YARATTIĞI ÜÇ AYLIK TOPLAM KAYIP 134,2 MİLYAR TL

Enflasyonun işçi ücretleri, memur maaşları ve emekli aylıklarında yarattığı toplam kayıp devasa boyutlara ulaşıyor. Ocak, Şubat ve Mart 2025'te TÜİK tarafından açıklanan yüzde 10,06'lık üç aylık resmi enflasyonun üç ayda emek gelirlerinde yarattığı toplam kayıp en az 134,2 milyar TL oldu (Tablo 1, Grafik 1). Bu kayıp sonraki aylarda katlanarak artmaya devam edecek.

Bilindiği gibi işçi ücreti ay sonunda veya bir sonraki ayın başında ödeniyor. Memur maaşları ay ortasında, emekli aylıkları ise her ayın ikinci yarısında ödeniyor. Bu nedenle emek gelirleri fiyat artışlarını takip ediyor. O yüzden enflasyonun etkisi daha ücret, maaş ve aylıklar ele geçmeden başlıyor.

2025'in ocak, şubat ve mart aylarında enflasyonun emek gelirlerinde yarattığı kayıp en az 134,2 milyar TL oldu.

Grafik 1: Enflasyonun Emek Gelirlerinde Yarattığı İki Aylık Toplam Kayıp (Ocak-Şubat-Mart 2025) (Milyon TL)

Kaynak: Hesaplama yöntemi için metaveriyeye bakınız.

Ocak, Şubat ve Mart 2025'te üç aylık resmi enflasyonun işçi ücretlerinde yarattığı kayıp 75,6 milyar TL olarak hesaplanırken memur maaşlarındaki kayıp 28,1 milyar TL, emekli aylıklarındaki kayıp ise 30,6 milyar TL olarak tahmin edildi. Böylece emek gelirlerindeki üç aylık toplam kayıp en az 134,2 milyar TL olarak hesaplandı (Tablo 1, Grafik 1).

Tablo 1: Enflasyonun Emek Gelirlerine Faturası (Ocak-Şubat-Mart 2025)

Gelir Grubu	Sayı	Ocak-Şubat-Mart 2025 Toplam Kayıpları (Milyon TL)
İşçiler	19.315.000	75.592
Memurlar	3.978.785	28.050
Emekliler	15.936.876	30.586
Toplam	39.230.661	134.228

Kaynak ve açıklama: Hesaplamanın ayrıntıları ve kaynakları için metaveriyeye bakınız.

Hesaplama dikkate alınan işçi, memur ve emekli sayıları için metaverinin 3. bölümüne bakınız.

Enflasyon emek gelirlerini tekil olarak da aşındırıyor. Örneğin 22.105 TL olan net asgari ücretin mart ayında işçilerin cebine girer girmez yaşadığı üç aylık kayıp 2.224 TL oldu. Asgari ücretin bir buçuk katı brüt ücreti (neti 31.400 TL) olan bir işçinin enflasyon kaybı 3.159 TL olurken, asgari ücretin iki katı düzeyinde brüt ücreti (neti 40.696 TL) olan bir işçinin enflasyon kaybı 4.094 TL, asgari ücretin 2,5 katı düzeyinde brüt ücreti (neti 50.000 TL civarı) olan bir işçinin enflasyon kaybı 4.990 TL oldu (Tablo 2, Grafik 2).

Tablo 2: Emek Gelirlerinde Enflasyon Nedeniyle Yaşanan Tekil Erime (Ocak-Şubat-Mart 2025)

Emek Gelirleri	Nominal Net Ücret/Maaş/Aylık (TL)	Enflasyona Göre Erime (TL)
Asgari ücret	22.105	2.224
Asgari ücretin 1,5 katı	31.400	3.159
Asgari ücretin 2 katı	40.696	4.094
Asgari ücretin 2,5 katı	49.992	4.990
Asgari ücretin 3 katı	59.288	5.758
En düşük memur maaşı	43.726	6.215
En düşük emekli aylığı	14.469	1.456

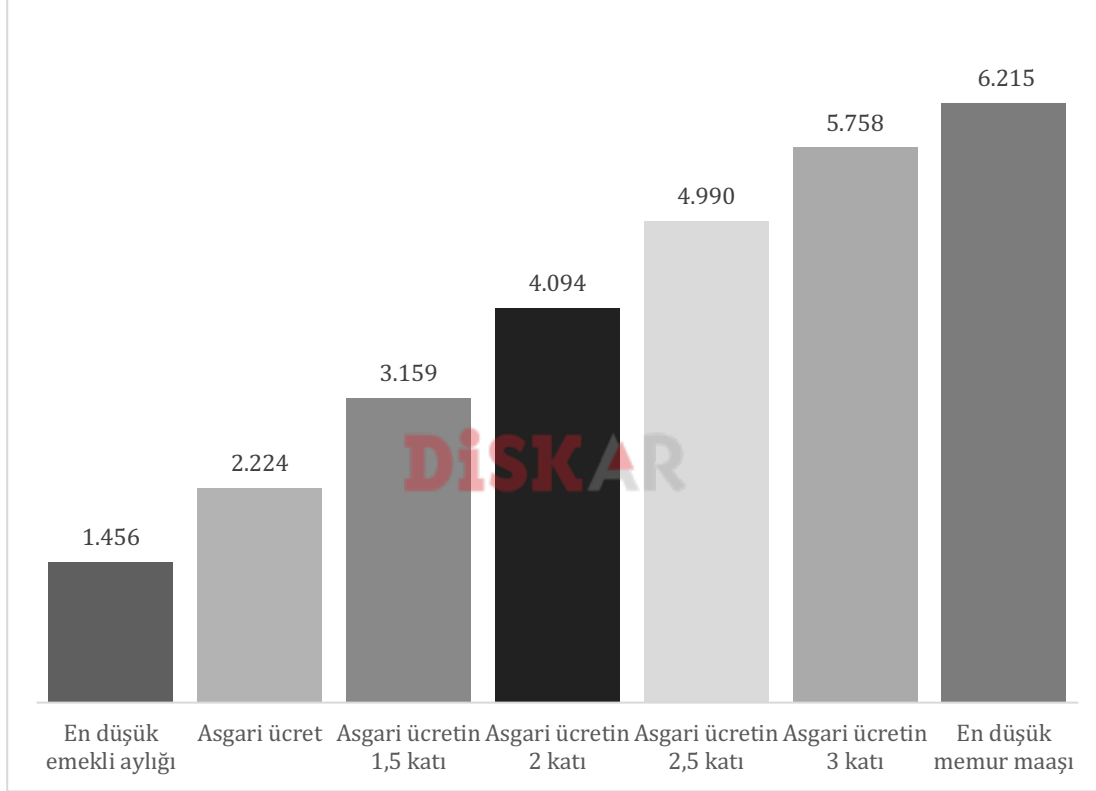
Kaynak: Hesaplama için metaveriyeye bakınız. Dikkate alınan gelirler brüt olup enflasyon kaybı net ücretler üzerinden hesaplanmıştır. O nedenle brüt ücret katlarıyla net ücret katları farklı olacaktır.

Emek gelirlerindeki bu gibi tekil kayıplar tüm emek gelirlerinde birikimli devasa bir kayıp yaratmaktadır. Öte yandan brüt asgari ücretin 2,5 katı ile 3 katı Mart 2025 itibarıyla yüzde 20'lik gelir vergisi dilimine girmesi sebebiyle kayıp artmıştır.

Ortalama ücret, maaş ve aylıklar, toplam işçi, memur ve emekli sayısı ile çarpılınca toplam kayıp yukarıda anlatıldığı gibi üç ay için 134,2 milyar TL'nin üzerinde gerçekleşti.

TÜİK tarafından açıklanan enflasyon verilerine ilişkin ihtiyat payını dikkate alarak hesaplanan miktarların olası en düşük kayıplar anlamına geldiği ve yıl içinde birikimli olarak artacağı dikkate alınmalıdır.

**Grafik 2: Emek Gelirlerinde Enflasyona Göre Üç Aylık Erime
(Ocak-Şubat-Mart 2025) (TL)**

Açıklama: En düşük memur aylığındaki erimenin yüksek olmasının nedeni Ocak 2025 zammının 6 aylık enflasyon oranı olan yüzde 15,75 oranında değil memur toplu sözleşmesine göre yüzde 11,5 olarak yapılmasıdır.

EMEK GELİRLERİNDE YAŞANAN KAYIPLAR

Bu araştırmada 5 işçi ücret grubu ele alınarak brüt ücretlerin vergi ve kesinti ile enflasyon karşısındaki tekil (bireysel) erimesi ortaya konmaktadır. Asgari ücret (26.006 TL), asgari ücretin 1,5 katı (39.008 TL), asgari ücretin iki katı (52.011 TL), asgari ücretin 2,5 katı (65.014 TL) ve asgari ücretin 3 katı (78.017 TL) düzeyindeki brüt ücretlere önce yasal vergi ve prim kesintileri uygulanmış, ardından bulunan net harcanabilir ücretin enflasyon karşısındaki erimesi hesaplanmıştır. Ayrıca, bu bölümde en düşük emekli aylığı ile en düşük memur maaşının enflasyon karşısındaki kaybı da ele alınmaktadır. Hesaplama yöntemi için metaveriye bakılabilir.

2024 yılında asgari ücret yılda bir kez belirlendi. 2025 yılı asgari ücreti ise 2024 yıl sonu enflasyon oranının oldukça altında, yüzde 30'luk bir artışla brüt 26.006 TL ve net 22.105 TL olarak belirlendi. 2025 yılı asgari ücretinin 2024 yıllık enflasyonundan çok düşük belirlenmesi ücretle çalışanları ciddi bir kayba uğrattı. Ancak bu çalışmada 2025 için belirlenen asgari ücretin 2025 resmi enflasyonuna göre kaybı dikkate alındı. Önceki

kayıplar bu çalışmanın konusu değil. Bu konuda DİSK-AR tarafından yapılan diğer araştırmalara (asgari ücret araştırmaları gibi) bakılabilir.

Tablo 3: Emek Gelirlerinde Tekil Kayıplar (Ocak-Şubat-Mart 2025) (TL)

	Brüt Ücret (TL)	Toplam Vergi ve Prim Kesintisi (TL)	Nominal Net Ücret/ Maaş/ Aylık (TL)	Enflasyona Göre Erime (TL)	Reel Net Ücret/ Maaş/Aylık (TL)	Toplam Kesinti ve Erime (TL)
Asgari ücret	26.006	3.901	22.105	2.224	19.881	6.125
Asgari ücretin 1,5 katı	39.008	7.608	31.400	3.159	28.242	10.766
Asgari ücretin 2 katı	52.011	11.315	40.696	4.094	36.602	15.409
Asgari ücretin 2,5 katı	65.014	15.411	49.603	4.990	44.613	20.401
Asgari ücretin 3 katı	78.017	20.776	57.241	5.758	51.483	26.534
En düşük memur maaşı	-	-	43.726	6.215	-	-
En düşük emekli aylığı	-	-	14.469	1.456	-	-

Kaynak: ÇSGB, Asgari Ücret 2025. SBB, Türkiye Ekonomisinde Haftalık Genel Görünüm ve Gelişmeler. TÜİK, Tüketici Fiyat Endeksi, Mart 2025. Vergi ve kesinti hesaplamaları DİSK Mali Dairesi tarafından yapılmıştır. DİSK-AR tarafından hazırlanmıştır.

ÜCRETLERDE YAŞANAN KAYIP

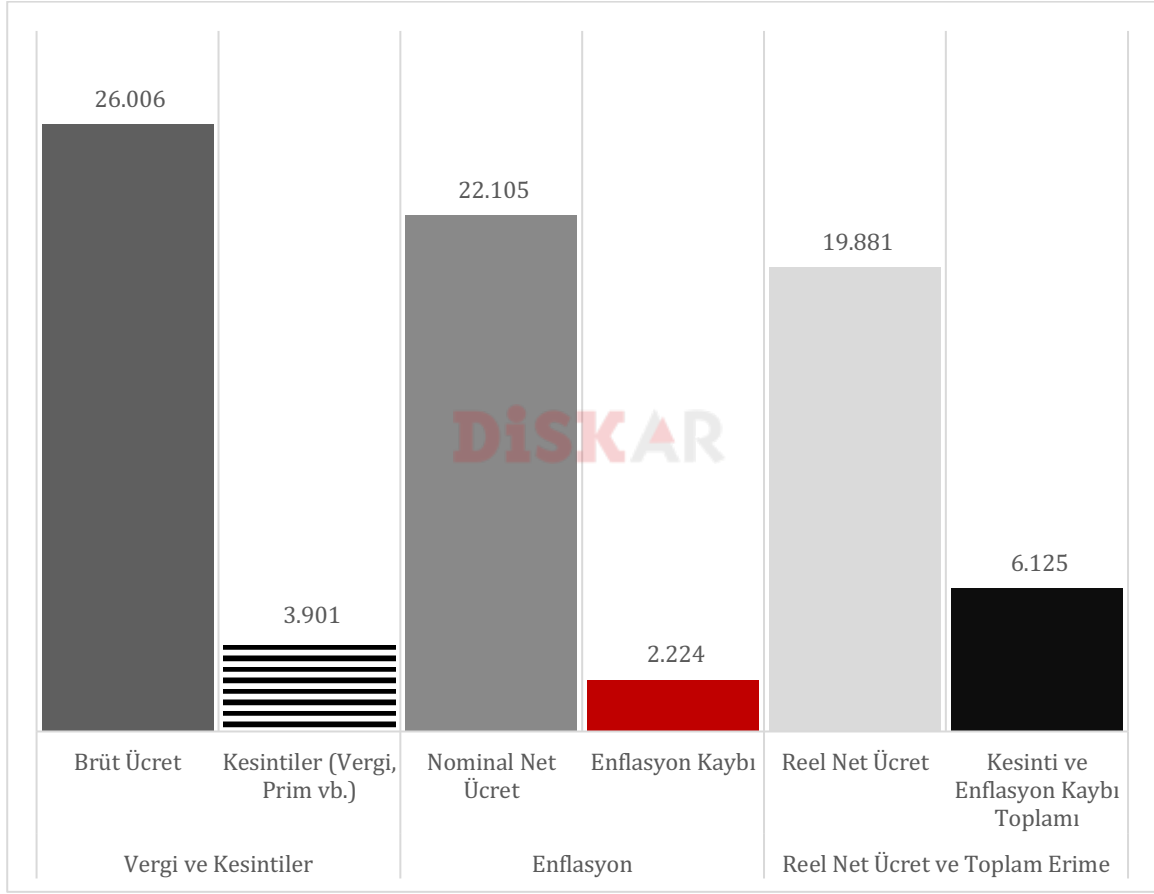
1-ASGARİ ÜCRETE YAŞANAN KAYIPLAR

Türkiye’de işçilerin ezici bölümü asgari ücret civarında bir ücretle çalışmaktadır. Bu nedenle asgari ücretin enflasyon karşısındaki kaybı, milyonların kaybı anlamına gelmektedir. 2025 asgari ücreti brüt 26.006 TL olarak belirlendi. Asgari ücret gelir vergisinden istisna olsa da 3.901 TL tutarında SGK primi ve işsizlik sigortası primi kesintileri söz konusudur. Böylece kesintiler sonrası asgari ücret net 22.105 TL olmaktadır (Tablo 3).

TÜİK verilerine göre Ocak, Şubat ve Mart 2025’te üç aylık resmi enflasyon oranı yüzde 10,06 olarak gerçekleşmiştir. Böylece net asgari ücretin enflasyona göre kaybı üç ayda toplam 2.224 TL’dir. Asgari ücret, Mart 2025’te net 19.881 TL’ye gerilemiştir (Tablo 3, Grafik 3). 26.006 TL’lik brüt asgari ücrette üç ayda 6.125 TL kayıp yaşamıştır.

*Asgari ücretin Ocak-Şubat-Mart 2025’te enflasyon kaybı
2.224 TL oldu.*

**Grafik 3: Asgari Ücretin Kesinti ve Enflasyona Göre Kaybı
(Ocak-Şubat-Mart 2025) (TL)**

Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

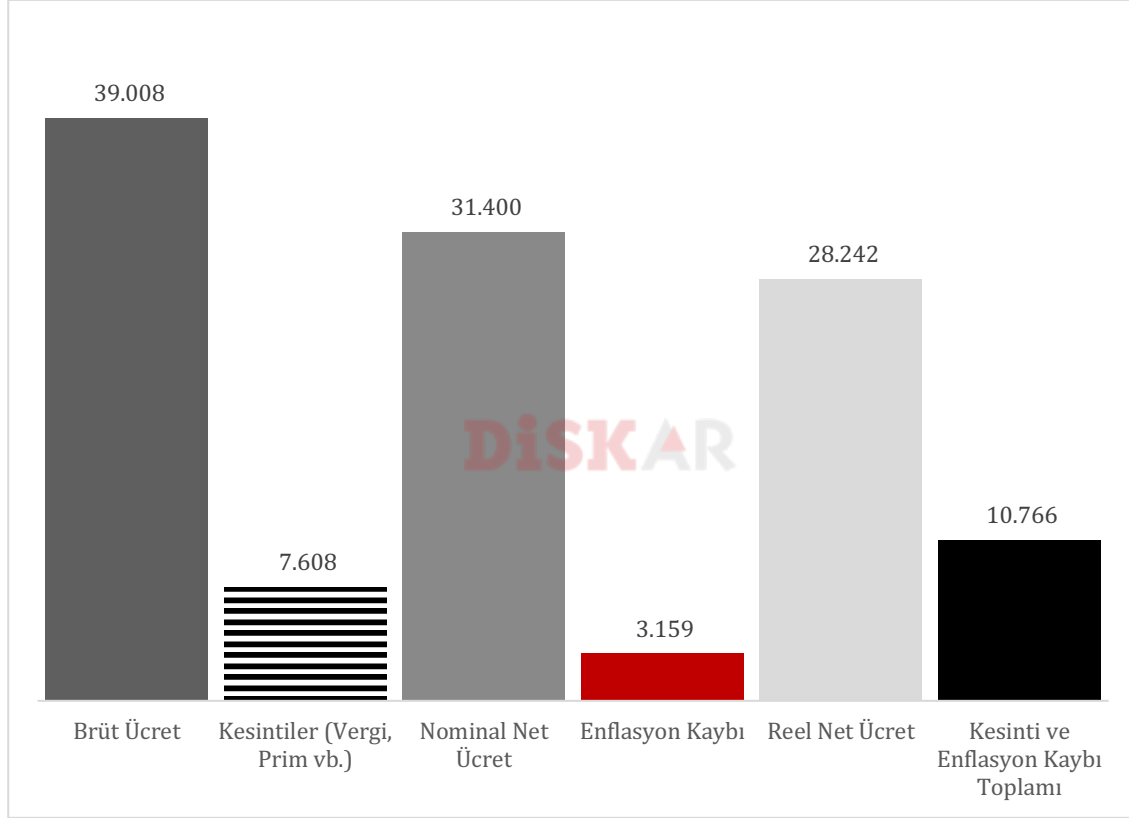
2-ASGARİ ÜCRETİN 1,5 KATI DÜZEYİNDE ÜCRETLERDE YAŞANAN KAYIPLAR

TÜİK Gelir Dağılımı İstatistikleri serilerine göre son yıllarda Türkiye’de ücretli ve yevmiyelilerin ortalama aylık net geliri asgari ücretin 1,7 ile 1,8 katı düzeyindedir. Bu nedenle asgari ücretin 1,5 ve 2 katı düzeyindeki ücretlerde yaşanan kesinti ve enflasyon kaybı ülkedeki tüm ücretli çalışanların ortalama ne kadar kayıp yaşadığını ifade etmesi açısından önemlidir.

2025 Ocak, Şubat ve Mart ayları itibarıyla brüt asgari ücretin 1,5 katı 39.008 TL’dir. 39.008 TL’lik brüt ücretin gelir vergisi, damga vergisi, işsizlik sigortası primi ve SGK primi sonrası ele geçen neti 31.400 TL olmaktadır. Böylece ücretin 7.608 TL’si doğrudan vergi ve kesintilere gitmektedir. Üç aylık yüzde 10,06’lık enflasyon kaybı sonrası ise reel net ücret 28.242 TL’ye gerilemektedir. Toplam kesinti ve enflasyon kaybı 10.766 TL’ye ulaşmaktadır (Grafik 4).

*Asgari ücretin 1,5 katı düzeyindeki ücrette
Ocak-Şubat-Mart 2025’te enflasyon nedeniyle kayıp
3.159 TL oldu.*

Grafik 4: Asgari Ücretin 1,5 Katı Düzeyindeki Ücretlerde Kesinti ve Enflasyona Göre Kayıp (Ocak-Şubat-Mart 2025) (TL)

Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

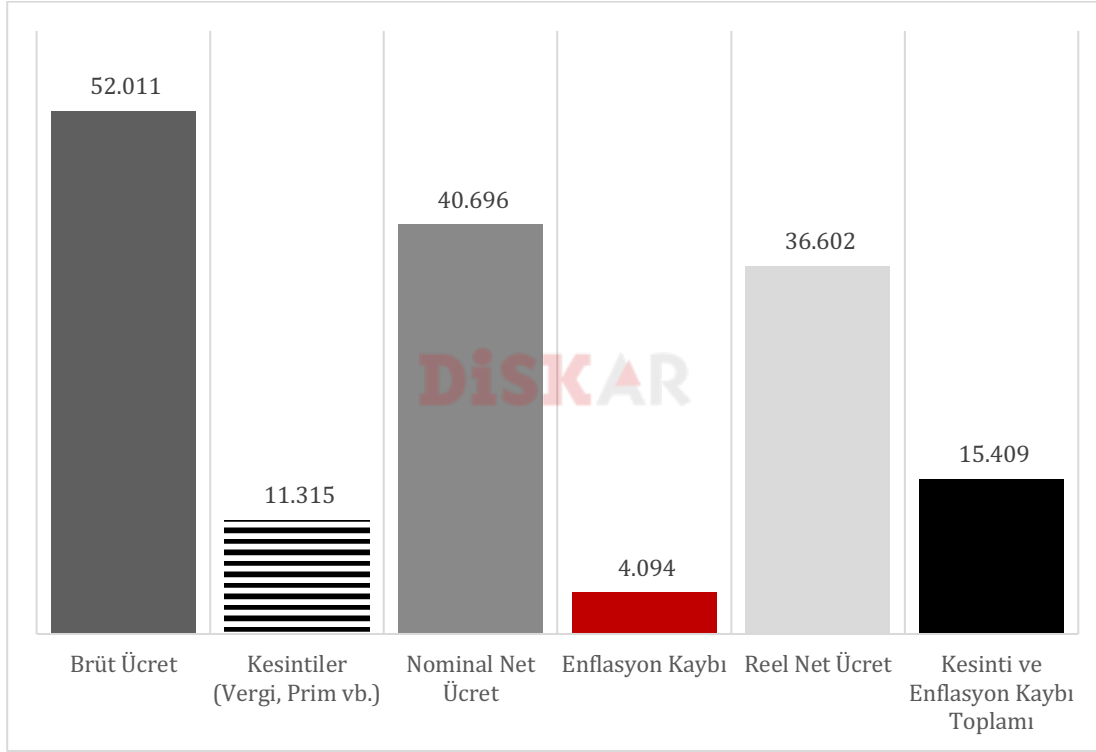
3-ASGARİ ÜCRETİN İKİ KATI DÜZEYİNDE ÜCRETLERDE YAŞANAN KAYIPLAR

Brüt asgari ücretin 2 katı düzeyinde (brüt 52.011 TL) bir ücretle çalışan işçinin eline geçen ücret, toplam kesinti ve enflasyon karşısındaki erimeyle birlikte yılın üçüncü ayında 36.602 TL'ye gerilemektedir. Brüt ücretten vergi ve kesintiye 11.315 TL gitmekte ve nominal ücret Mart 2025 itibarıyla 40.696 TL'ye gerilemektedir.

Asgari ücretin iki katı düzeyindeki ücrette Ocak-Şubat-Mart 2025'te enflasyon nedeniyle kayıp 4.094 TL oldu.

Ocak, Şubat ve Mart 2025 üç aylık resmi enflasyon karşısındaki kayıp sonrası işçinin eline geçen ücret 4.094 TL daha azalmaktadır. Böylece işçinin ücreti 15.409 TL kayıp yaşamaktadır (Grafik 5).

Grafik 5: Asgari Ücretin 2 Katı Düzeyinde Ücretlerde Kesinti ve Enflasyona Göre Kayıp (Ocak-Şubat-Mart 2025) (TL)

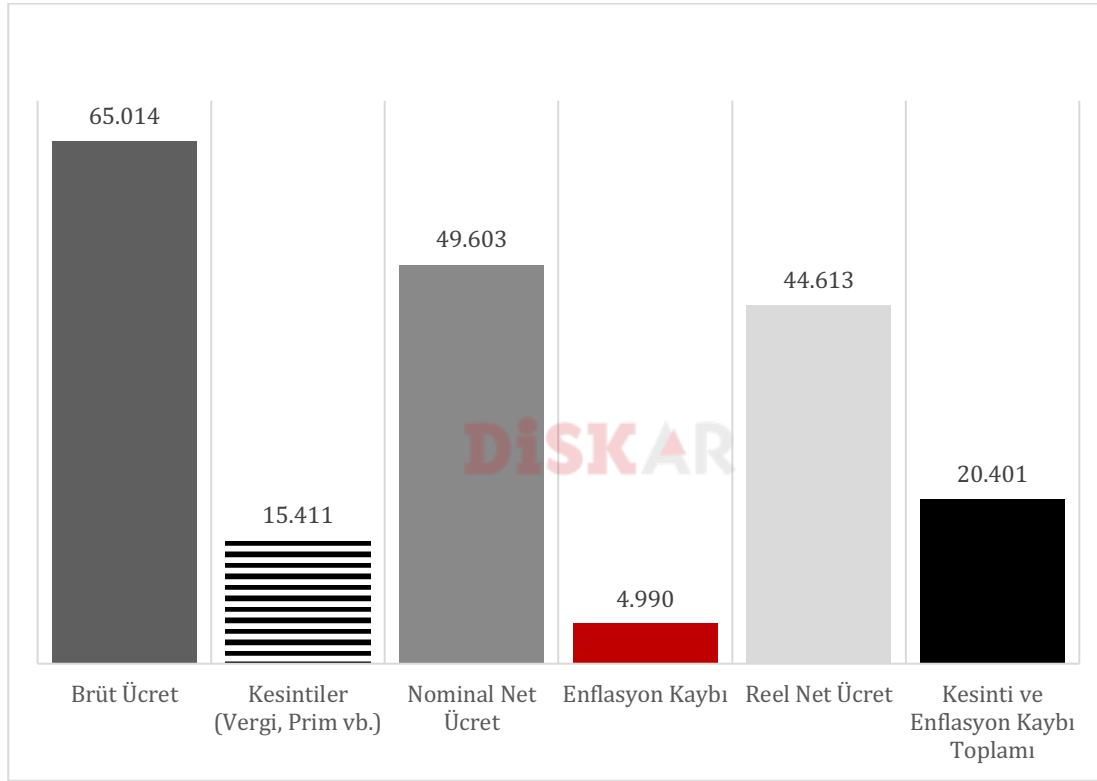

Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

4-ASGARİ ÜCRETİN 2,5 KATI DÜZEYİNDE ÜCRETLERDE YAŞANAN KAYIPLAR

Asgari ücretin 2,5 katı düzeyindeki brüt ücrette (65.104 TL) toplam kesinti ve enflasyon kaybı 20.401 TL'ye ulaşmaktadır. Brütü 65.014 TL olan ücretin Mart 2025'te vergi ve kesinti kaybı Ocak ve Şubat aylarına göre artmıştır. Mart 2025'te yüzde 20'lik gelir vergisi dilimine girmesi sebebiyle asgari ücretin 2,5 katı düzeyindeki ücretlerde toplam vergi ve prim kesintisi 15.411 TL'ye yükselmiştir. Böylece asgari ücretin 2,5 katı düzeyindeki brüt ücretin vergi ve kesinti kaybı sonrası nominal net ücreti 49.603 TL'ye gerilemektedir. Ocak-Şubat-Mart 2025 enflasyonu sonrası ise işçinin reel net ücreti 44.613 TL'ye düşmektedir. Böylece asgari ücretin 2,5 katı ücret düzeyinin netinde enflasyon kaybı 4.990 TL olmaktadır (Grafik 6). Mart 2024 itibarıyla asgari ücretin 2,5 katı düzeyindeki ücretlerin yüzde 37,5'i (üçte birinden fazlası) vergi ve kesinti ile enflasyon sebebiyle erimiştir.

Grafik 6: Asgari Ücretin 2,5 Katı Düzeyinde Ücretlerde Kesinti ve Enflasyona Göre Kayıp (Ocak-Şubat-Mart 2025) (TL)

Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

Asgari ücretin iki buçuk katı düzeyindeki ücrette Ocak-Şubat-Mart 2025'te enflasyon nedeniyle kayıp 4.990 TL oldu.

5-ASGARİ ÜCRETİN 3 KATI DÜZEYİNDE ÜCRETLERDE YAŞANAN KAYIPLAR

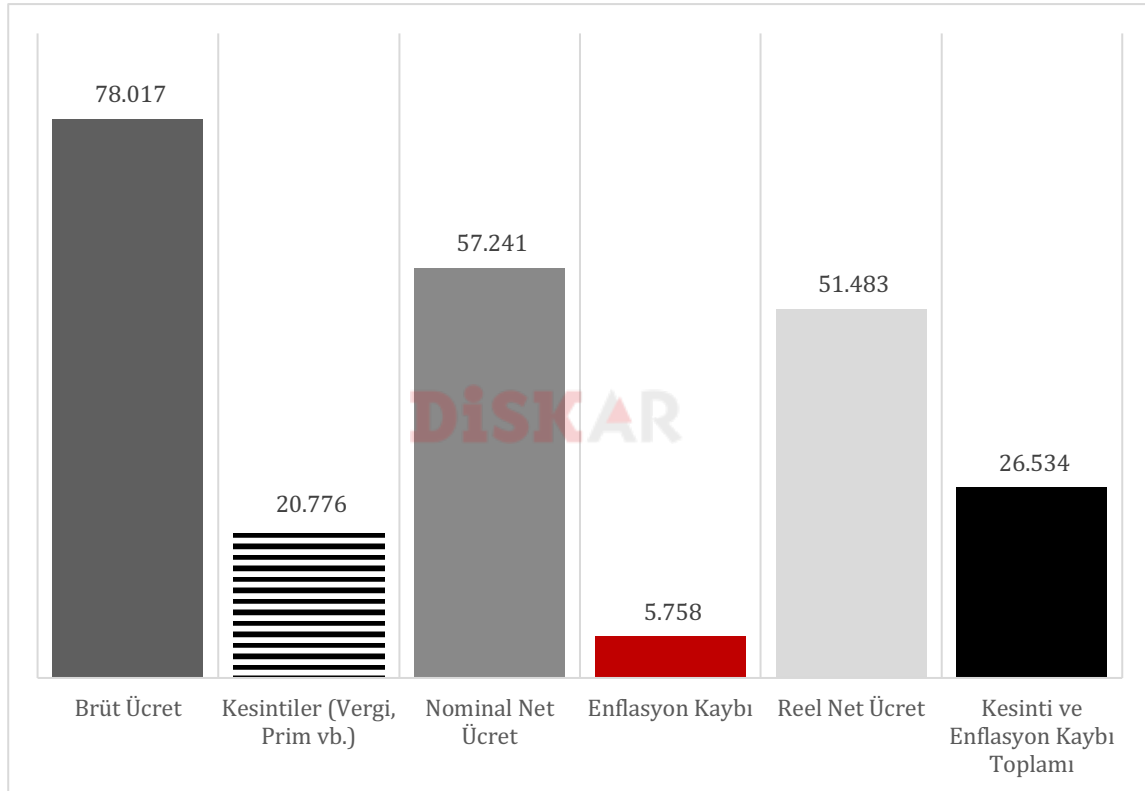
Ücret düzeyi artıkça kesinti ve enflasyon kaybı büyümektedir. Asgari ücretin 3 katı düzeyinde, Mart 2025'te işçinin eline geçen harcanabilir net reel ücret brüt ücretin yüzde 66'sına gerilemektedir. Asgari ücretin 3 katı düzeyi Mart 2025'te ikinci gelir vergisi dilimine girmekte, toplam vergi ve prim kesintisi yükü Şubat 2025'te 18.729 TL olan brüt ücretin kesinti yükü Mart 2025'te 20.776 TL'ye yükselmektedir.

Mart 2025'te brüt 78.017 TL olan ücret önce vergi ve kesintiler sebebiyle 20.776 TL'lik bir kayıp yaşamakta, ardından enflasyon karşısında 5.758 TL erimektedir. Böylece reel net ücret 51.483 TL'ye kadar gerilemektedir (Grafik 7).

Asgari ücretin üç katı düzeyindeki ücrette Ocak-Şubat-Mart 2025'te enflasyon nedeniyle kayıp 5.758 TL oldu.

Asgari ücret ve katları şeklinde düzenlenmiş beş ücret düzeyinde Mart 2025'te toplam vergi ve prim kesintisi ile enflasyon karşısındaki erime 6 bin ile 27 bin TL arasında gerçekleşmektedir. Nominal net ücretlerin enflasyon karşısındaki kaybı ise 2 bin ile 6 bin TL arasında değişmektedir.

Grafik 7: Asgari Ücretin 3 Katı Düzeyinde Ücretlerde Kesinti ve Enflasyona Göre Kayıp (Ocak-Şubat-Mart 2025) (TL)

Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

MEMUR MAAŞLARI VE EMEKLİ AYLIKLARINDAKİ KAYIPLAR

EN DÜŞÜK MEMUR MAAŞININ KAYBI

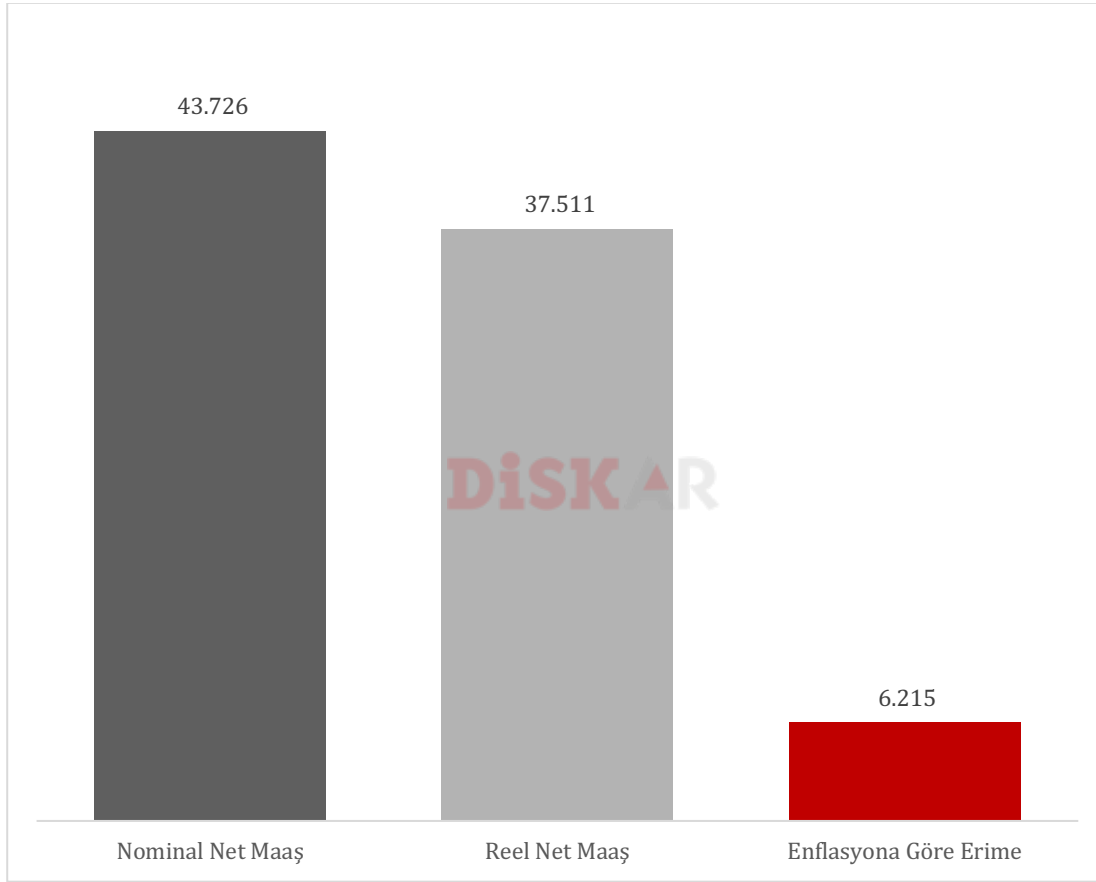
Memur maaşlarında vergi ve kesinti uygulaması işçi ücretlerinden farklıdır. Bu nedenle memurların vergi ve kesinti kaybı bu rapora dahil edilmemiştir. Emeklilerin aylıklarına ise vergi kesintisi uygulanmamaktadır. Bu nedenle memur maaşları ve emekli aylıkları doğrudan net gelir üzerinden enflasyon kaybı olarak hesaplanmıştır. Memur maaşları ile emekli aylıkları enflasyon karşısında değer kaybetmeye devam etmektedir.

Mart 2025 itibarıyla en düşük memur maaşı 43.726 TL'dir. Bilindiği Ocak 2025'te memur maaşları 6 aylık resmi enflasyon olan 15.75'ten yaklaşık 4 puan daha düşük (%11,54)

artırıldı. Gerek resmi enflasyon ile memur toplu sözleşmesiyle belirlenen zam oranı arasındaki yaklaşık 4 puanlık fark gerekse yüzde 10,06'lık Ocak, Şubat ve Mart 2025 toplam enflasyon kaybı sonrası memurların eline geçen en düşük reel maaş Mart 2025'te 37.511 TL olmaktadır (Grafik 8). Yılın üçüncü ayında memur maaşlarında toplam kayıp 6.215 TL'ye ulaşmıştır. Konuyla ilgili detaylar metaveride yer almaktadır.

En düşük memur maaşında Ocak-Şubat-Mart 2025'te enflasyon nedeniyle kayıp 6.215 TL oldu.

Grafik 8: En Düşük Memur Maaşında Enflasyon Kaybı (Ocak-Şubat-Mart 2025) (TL)

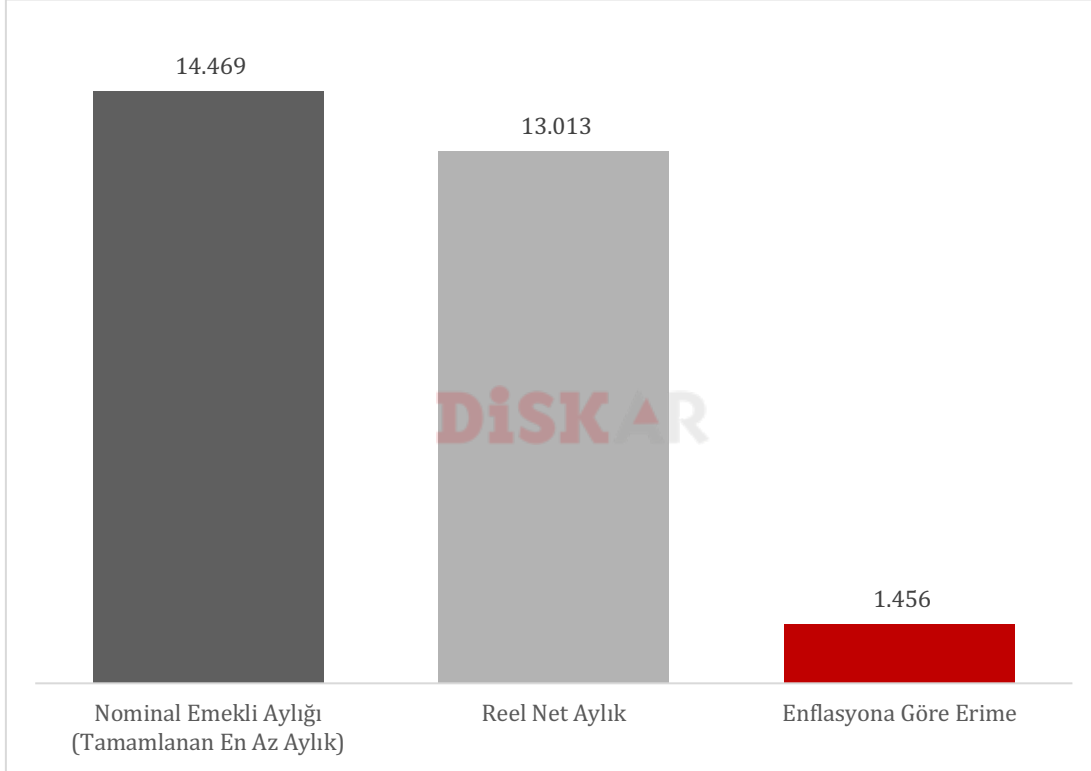
Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

EN DÜŞÜK EMEKLİ AYLIĞININ KAYBI

Aralık 2024'te 12.500 TL'ye tamamlanan en düşük emekli aylığı Ocak 2025'ten itibaren 14.469 TL'ye tamamlanmaya başladı. Asgari ücretin ve en düşük memur maaşının çok altında belirlenen ve emeklileri açlığa mahkûm eden aylıklar, enflasyonun etkisiyle daha da düşmektedir. En düşük emekli aylığı yılın ilk üç ayında 1.456 TL değer kaybetmiştir. 14.469 TL'lik en düşük emekli aylığı Ocak-Şubat-Mart 2025'te iki aylık enflasyon kaybı sonrası 13.013 TL'ye gerilemiştir (Grafik 9).

En düşük emekli aylığında Ocak-Şubat-Mart 2025'te enflasyon nedeniyle kayıp 1.456 TL oldu.

Grafik 9: En Düşük Emekli Aylığında Enflasyon Kaybı (Ocak-Şubat-Mart 2025) (TL)

Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

SONUÇ

Enflasyon ve adaletsiz vergi-kesinti yükü emek gelirlerinde büyük kayıplara yol açıyor. Uzun süredir devam eden yüksek enflasyonun emek gelirlerine sadece 2025 yılının ilk üç ayındaki faturası en az 134,2 milyar TL olarak tahmin edildi.

Ücretlerin sabit, fiyatların serbest olması nedeniyle emek gelirleri enflasyonun altında ezilmektedir. Hükümetin izlediği alım gücünü ve ücretleri bastırmayı amaçlayan ekonomi politikası enflasyonun faturasının emek gelirleri üzerine yüklenmesine yol açmaktadır.

Enflasyon ve adaletsiz vergi-kesinti sistemi emek gelirlerini eriterek gelir bölüşümü daha da adaletsiz hale getirmekte ve yoksulluğu artırmaktadır.

Not: Bir sonraki raporun yayım tarihi 7 Mayıs 2025'tir.

ÜCRET KAYIPLARI İZLEME RAPORU METAVERİSİ

1-Araştırmanın amacı ve kapsamı

Bu araştırma, emek gelirlerinde (ücret, maaş ve emekli aylıkları) yıl içinde meydana gelen kayıpları ortaya koymayı amaçlıyor. Emek gelirleri iki faktöre bağlı olarak kayba uğrar. Bunlardan ilki vergi ve kesinti yüküdür. Emek gelirlerinden yapılan vergi ve diğer kesintiler (SGK ve İşsizlik Sigortası Fonu prim kesintileri) harcanabilir parasal (nominal) geliri düşürür. Harcanabilir nominal gelir ele geçen harcanabilecek gelirdir. Ancak harcanabilir nominal gelir de fiyat artışları (enflasyon) nedeniyle kayba uğrar. Böylece belirli bir dönem boyunca (6 ay veya 1 yıl) brüt ve nominal olarak sabit kalan emek gelirleri hem harcanabilir gelir olarak hem de alım gücü açısından ciddi kayba uğrar.

Bu çalışmada yıl içinde hem tekil olarak ücret gelirlerinde, memur maaşlarında ve emekli aylıklarında aylık olarak yaşanan kayıplar hem de toplam birikimli kayıplar ele alınmaktadır. Tekil emek gelirleri kayıpları yedi ayrı grupta incelenecektir: 1-asgari ücret, 2-asgari ücretin 1,5 katı, 3-asgari ücretin 2 katı, 4-asgari ücretin 2,5 katı, 5-asgari ücretin 3 katı, 6-en düşük memur maaşı, 7-en düşük emekli aylığı. Tekil hesaplamada her bir ücret ve emek geliri grubunun kaybı birikimli olarak ortaya konacaktır. Tekil kayıplar kişisel kayıplar olarak da adlandırılabilir.

Birikimli toplam kayıpta ise Türkiye’de toplam ücretli, maaşlı çalışanlar ile emeklilerin enflasyon nedeniyle yaşadığı ortalama birikimli (kümülatif) kayıp tahmin edilmeye çalışılacaktır.

Bu çalışmada kayıtlara dayalı veri setleri yanında ankete dayalı hazır veri setlerinden yararlanılmaktadır. Bu veri setleri Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Bakanlığı (SBB) ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan araştırmalara dayalıdır. Bu çalışmada yapılan hesaplamalar aşağıda yöntemle yapılmıştır ve tahmin niteliğindedir. Hesaplamalar aşağıda yer alan sınırlılıklar ve kısıtlar çerçevesinde yapılmış olup yeni veriler, düzenlemeler ve bilgiler söz konusu olduğunda geriye dönük revize edilebilir. Ayrıca muhtemel hatalardan kaynaklı revizyonlar da söz konusu olabilecektir.

DİSK-AR tarafından hazırlanan **Ücret Kayıpları İzleme Raporu** isimli aylık raporda işçilerin, memurların ve emeklilerin gelirlerindeki kayıp ortaya konmaya çalışılmaktadır. Enflasyon kaynaklı kayıplarda bütün kısıtları ve sorunlarına rağmen daha kapsamlı veri olmadığı için TÜİK verileri esas alınacaktır. Bu nedenle enflasyon kayıplarının “en az” olarak değerlendirilmesinde yarar vardır.

2-Emek gelirlerinde tekil kayıpların hesaplanması

Emek gelirlerindeki tekil kayıplar 5 ayrı ücret grubu ile en düşük memur maaşı ve emekli aylığındaki bireysel (kişi başına) kaybı ortaya koymayı amaçlıyor.

2.1-Ücretlerde vergi ve kesinti ile enflasyon kaybı hesaplama yöntemi

Araştırmanın farklı ücret gruplarını temsil edebilmesi ve önceki ya da sonraki serilerle karşılaştırılabilir olması amacıyla ücret grupları brüt asgari ücretin katları olarak belirlenmiştir: Asgari ücret, asgari ücretin 1,5 katı, asgari ücretin 2 katı, asgari ücretin 2,5 katı ve asgari ücretin 3 katı.

Ücret gelirlerine gelir vergisi istisnası ve tarifesi ile diğer prim vb. kesintiler uygulanarak harcanabilir nominal ücret veya bir diğer ifadeyle net parasal ücretler bulundu. Brüt ücretlerin neti DİSK Mali Dairesi tarafından hesaplandı.

Bunun için önce brüt ücretlerden SGK işçi primi (%14) ve işsizlik sigortası primi (%1) kesintileri düşülerek aylık gelir vergisine esas ücret (matrah) hesaplandı.

Aylık gelir vergisine esas ücret kümülatif olarak toplandı ve böylece 2025 yılında ücretlere uygulanacak gelir vergisi dilimleri oranı belirlendi. Ücretlinin asgari ücret istisnası uygulanmadan önceki kesintisi bulundu.

2025 asgari ücretinin gelir vergisi kesintisi hesaplandı (istisna için). Örnek olarak ücretlerin asgari ücret istisnası uygulanmadan önceki kesintisinden asgari ücretin gelir vergisi tutarı çıkarılarak istisna sonrası ödenen vergi bulundu.

Asgari ücretin ve mevcut ücretin damga vergisi hesaplandı. Örneğin brüt ücretin damga vergisinden asgari ücretin damga vergisi çıkarılarak örnek ücretten kesilecek damga vergisi bulundu.

Brüt ücrete uygulanan SGK primi, işsizlik sigortası primi, istisna sonrası uygulanacak damga vergisi ile istisna sonrası uygulanacak gelir vergisi kesinti tutarları çıkarıldı. Böylece ücretlerin net ücreti ve vergi kesintisi toplamı bulundu. Vergi ve kesinti sonrası bulunan net ücretlere "nominal net ücret" ismi verildi.

Ardından nominal net ücret, ilgili ayın birikimli aylık enflasyonu oranı ile çarpılarak ücretlerin enflasyon karşısındaki kaybı bulundu ve "reel net ücret" olarak adlandırıldı. Ocak ayı ücretleri ay sonunda maaş ve emekli aylıkları ise ayın 2. yarısında ödendiği için ocak ayı enflasyonu ocak ayı gelirlerine uygulanarak net reel gelirle ücretler bulundu. Sonraki aylarda birikimli enflasyon uygulanarak gelirlerin erimesi bulundu.

2.2-En düşük memur maaşı ve emekli aylıklarında enflasyon kaybının hesaplanması

Memurlarda gelir vergisi ve diğer kesintilerin ücretlilerden farklı ve karmaşık olması, ayrıca ücretliler kadar büyük bir takoz yaratmaması sebebiyle memurların vergi ve kesinti yükü çalışma dışında bırakıldı ve araştırmada net memur maaşlarından hareket edildi.

En düşük net memur maaşı Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB) tarafından yayımlanan "Türkiye Ekonomisinde Haftalık Gelişmeler ve Genel Görünüm" raporundan alındı.

Nominal net maaş (mevcut en düşük memur maaşı) birikimli aylık enflasyon oranı ile çarpılarak maaşın enflasyon karşısındaki kaybı bulundu. Bulunan tutar "reel net maaş" olarak adlandırıldı. Ayrıca memurların Ocak 2025'te yüzde 15,75 olan Temmuz-Aralık 2024 enflasyonu yerine toplu sözleşme hükmü gereği yüzde 11,54 zam almasından kaynaklı yaklaşık 4 puanlık kayıp da enflasyon kaybı olarak dikkate alındı.

Emekli aylıklarından gelir vergisi kesintisi yapılmadığından emekli aylıklarında yalnızca enflasyon kaybı hesaplandı.

2024'te 12.500 TL'ye tamamlanan en düşük emekli aylığı Ocak 2025 itibarıyla 14.469 TL'ye tamamlanmaya başladı. Bu nedenle çalışmada en düşük emekli aylığı 14.469 TL olarak esas alındı. En düşük emekli aylığı "nominal net aylık" olarak adlandırıldı. Bu miktarın dosya bazında aylık olduğu dul ve yetimlerin daha düşük aylık aldığı vurgulamak lazım.

Ardından nominal net aylık (en düşük emekli aylığı) birikimli enflasyon oranı ile çarpılarak maaşın enflasyon karşısındaki kaybı bulundu. Bulunan tutar "reel net aylık" olarak adlandırıldı.

3-Emek gelirlerinde birikimli toplam enflasyon kaybı

Emek gelirlerinde yaşanan birikimli toplam enflasyon kaybı, ücret, maaş ve aylıklarda enflasyon nedeniyle yaşanan toplam kaybı tahmin etmeye dönüktür. Bu hesaplama bireysel olmayıp tüm işçi, memur ve emeklilerin yaşadığı sınıfsal kaybı ortaya koymayı hedefliyor.

3.1- İşçilerde (ücretliler) birikimli toplam enflasyon kaybı

İşçi sayısının hesabında kamu görevlileri (memurlar) hariç TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırmasından hareketle sigortalı olsun olmasın iş sözleşmesiyle çalışanların toplamı esas alındı.

Ücretliler ücret geliri elde eden ve iş sözleşmesi ile çalışan kayıtlı ve kayıtsız bütün işçileri kapsamaktadır. Ücretlilerde birikimli toplam enflasyon kaybını hesaplarken önce toplam ücretli sayısı bulundu. Toplam ücretli sayısı TÜİK'in çeyreklik dönemler halinde yayımladığı işgücü istatistiklerinden istihdam edilenlerin işteki durumundan hareketle bulundu. Toplam ücretli ve yevmiyeli istihdam sayısından toplam kamu görevlisi sayısı çıkarılarak işçi olarak çalışanların sayısı bulundu. Bu sayıya hem sigortalı olarak tescil edilenler hem de kayıt dışı olarak çalışanlar dahildir.

İkinci olarak ortalama ücret geliri hesaplandı. Güncel ortalama gelirinin hesaplanabilmesi için yöntemlerden biri SGK verilerinin (ortalama prime esas kazanç) esas alınmasıdır. Ancak bunun birkaç kısıtı söz konusudur. İlki SGK verilerinin 3 ay gecikmeli yayımlanması, diğeri ise SGK verilerinin kayıt dışı çalışanları kapsamamasıdır.

Bu kısıtlar nedeniyle TÜİK Gelir Dağılımı Araştırması'nda yer alan işteki duruma göre esas iş geliri (ücret ve maaş geliri) esas alınmıştır. Ancak bu verinin de güncel olmaması nedeniyle güncel ortalama ücret geliri tahmin yöntemiyle belirlenmiştir.

SGK verilerine göre ortalama prime esas kazanç (PEK) 2024 itibarıyla asgari ücretin yaklaşık 1,9 katıdır. Ancak bu katsayı kayıtdışı çalışanları dışarıda bıraktığı için yukarıda vurgulandığı gibi Gelir Dağılımı Araştırması'ndaki kişi başına ortalama ücret ve maaş geliri esas alınmıştır. Yevmiyelerinin oranı düşük olduğu için ayrıca yevmiyeliler geliri ayrıca hesaba katılmamıştır. TÜİK (2023) verilerine göre ortalama ücret ve maaş geliri asgari ücretin 1,76 katıdır. Bizim hesaplamamızda yuvarlak olarak 1,75 katsayısı kullanılmıştır. Diğer bir ifadeyle 2025 Ocak ayı itibarıyla ortalama ücret ve maaş gelirin (kamu işçisi dahil) asgari ücretin 1,75 katı olduğu varsayılmıştır. Bu varsayım üzerinden enflasyonun yarattığı ücret kaybı hesaplanmıştır. Tekil kayıp toplam işçi sayısı ile çarpılarak toplam birikimli kayıp bulunmuştur. Toplam

birikimli kayıp sadece enflasyon kaybı olarak hesaplanmıştır. Tekil kayıplarda vergi ve kesinti yükü yer alırken toplam birikimli kayıp sadece enflasyon kaybına ilişkindir.

Toplam ücret kayıpları ortalama ücret gelirinin asgari ücretin 1,75 katı olduğu varsayımına dayalıdır. Ortalama ücretin daha yüksek olması durumunda toplam kayıp daha fazla olacaktır.

3.2-Memurlarda (kamu görevlileri) birikimli enflasyon kaybı

Türkiye'deki kamu görevlisi (memur) sayısı için Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB) kamu istihdamı istatistiklerindeki en güncel veri kullanıldı.

Memur maaşlarındaki kümülatif enflasyon kaybını bulmak için ortalama net memur maaşları esas alındı.

Ortalama memur maaşı SBB tarafından yayımlanan "Türkiye Ekonomisinde Haftalık Gelişmeler ve Genel Görünüm" raporundan hareketle hesaplandı. Temmuz-Aralık 2024 dönemi enflasyonu yüzde 15,75 iken memurlar ve memur emeklileri yüzde 11,54 oranında zam aldığından yüzde 4,2 oranında kayba uğradı. Memurların toplam enflasyon kaybı hesaplanırken bu oran da dikkate alındı.

Önce memurların Ocak 2025 maaş zammı nedeniyle yaşadıkları enflasyon kaybı hesaplandı. Ardından ortalama memur maaşı 2025 yılının ilgili aylarında yaşanan birikimli enflasyon oranı ile çarpılarak memur maaşının enflasyon karşısındaki ortalama kaybı bulundu.

Memur sayısı, ortalama kayıp ile çarpılarak tüm memurların birikimli ortalama kaybı elde edildi.

Tekil kayıplarda en düşük memur maaş esas alınırken toplam birikimli kayıpta ortalama memur maaşı esas alındı.

3.3-Emeklilerde kümülatif enflasyon kaybı

Türkiye'deki pasif sigortası dosya sayısı en son güncel SGK Sigortalı İstatistiklerinden alındı.

Emekli aylıklarındaki kümülatif enflasyon hesabının ortalamayı ifade etmesi amacıyla ortalama emekli aylığı esas alındı.

Ortalama emekli aylığı hesabında en son SGK aylık Mali İstatistiklerinde yer alan toplam emekli aylığı ödemeleri, SGK Sigortalı İstatistiklerindeki yer alan pasif sigortalı (dosya) sayısına bölünerek fiili ortalama emekli aylığı bulundu.

SGK'de en güncel verinin Aralık 2024'e ait olması sebebiyle bulunan ortalama emekli aylığı, Ocak 2025'te emekli aylıklarına yapılan zam kadar (işçi ve Bağ-Kur emeklileri için yüzde 15,75, memur emeklileri için yüzde 11,54) artırıldı. Bu artışlar bu emekli gruplarının pasif sigortalılar içindeki payına bölünerek Ocak 2025 itibarıyla ortalama emekli aylığı elde edildi.

Bulunan ortalama emekli aylığı birikimli enflasyon oranı ile çarpılarak emekli aylıklarının enflasyon karşısındaki kaybı bulundu.

Emekli dosya sayısı ve ortalama kayıp çarpılarak işçi emeklilerinin kümülatif ortalama kaybı elde edildi.

4-Toplam kayıp: Enflasyonun emek gelirlerinde yarattığı kayıp

İşçi ücretleri, memur maaşları ve emekli aylıklarında enflasyon nedeniyle yaşanan ortalama toplam kayıplar toplanarak emek gelirlerindeki birikimli aylık kayıp bulundu. Aylık kayıp bir sonraki ayın kaybıyla birlikte birikimli (kümülatif) olarak hesaplandı.